

บทที่ 3

การใช้โช้ตรวนต่อจำเลยในการพิจารณาคดีในต่างประเทศ

สำหรับเนื้อหาในบทนี้จะกล่าวถึงมาตรการในการควบคุมตัวจำเลยในห้องพิจารณาของศาลในระหว่างการพิจารณาคดีของประเทศสหรัฐอเมริกา หลักกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้เครื่องพันธนาการและการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในต่างประเทศ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทย อีกทั้งมีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์กับกฎหมายไทยในเรื่องดังกล่าวที่ยังเกิดเป็นปัญหาอยู่ ตลอดจนสามารถนำส่วนที่ดีของประเทศนั้นๆ มาปรับใช้กับประเทศไทยในทางปฏิบัติได้

3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา (USA)

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ปกครองแบบระบบกฎหมาย Common Law ในการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในสหรัฐอเมริกาจะเป็นไปตามกฎบัตรแห่งสิทธิ (Bill of Rights) ได้แก่เสรีภาพที่จะไม่ถูกทารุณกรรมและการลงโทษโดยผิดปกติ หลักประกันในเรื่องนี้เกิดจากรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 ที่บัญญัติห้ามการลงโทษที่ทารุณโหดร้ายและผิดปกติวิสัย ซึ่งคำว่า “โหดร้าย” และ “ผิดปกติวิสัย” ตามกฎบัตรแห่งสิทธิ (Bill of Rights) หมายถึงการลงโทษที่ไม่มีอำนาจ และไม่ได้สัดส่วนกับความผิด โดยรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 นี้ไม่เพียงมีบทบาทในการแก้ไขการกระทำที่ไม่ชอบของรัฐ แต่ยังรวมถึงปรัชญาที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 นั่นก็คือ การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ศาลใช้ควบคุมโดยอาศัยความเจ็บแสบแหลมของผู้พิพากษาในการก่อรูปแบบความคิดที่เป็นนามธรรมให้ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรม และเป็นมาตรฐานความเหมาะสมในเวลาปัจจุบัน

3.1.1 การใช้เครื่องพันธนาการและมาตรการในการควบคุมตัวจำเลย

ในประเทศสหรัฐอเมริกา เรือนจำความมั่นคงสูงในรัฐแคลิฟอร์เนีย (California)¹ มีการใช้เครื่องพันธนาการกับจำเลยในระหว่างการควบคุมจำเลยออกนอกห้องคุมขังในทุกกรณี เพราะในทางปฏิบัติของประเทศสหรัฐอเมริกาจะถือว่าเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการควบคุม โดยมีเจ้าหน้าที่ชุดควบคุมที่ได้รับการฝึกเป็นพิเศษ มีอัตราการควบคุมจำเลย 1 คน ต่อเจ้าหน้าที่ 3 คน

¹ California Department of Correction. Retrieved August 19, 2011, from <http://www.cdcr.ca.gov>

และมีอุปกรณ์ Electronic ในการควบคุมที่ทันสมัย โดยจะมีศูนย์สั่งการอยู่ส่วนกลางของแดนควบคุม สำหรับการใช้อุปกรณ์พันธนาการกับจำเลยจะใช้เพื่อความจำเป็นในการป้องกันการหลบหนี ในระหว่างการขนย้ายจำเลยออกนอกเรือนจำไปพิจารณาคดีที่ศาลเท่านั้น ซึ่งลักษณะเครื่องพันธนาการที่ใช้ในปัจจุบัน คือ กุญแจมือ (handcuffs) หรือ กุญแจเท้า (ankle cuffs) หรือใช้ทั้งสองชนิด หรือใช้เข็มขัดพันธนาการ (restraining belt) ซึ่งจะไม่มีการใช้โซ่ตรวน (shackles) ต่อจำเลย

3.1.2 มาตรการในการควบคุมตัวจำเลยระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณา

ในบางมลรัฐ เช่น มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ศาลฎีกาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนียได้สร้างบรรทัดฐานในการใช้มาตรการในการควบคุมจำเลยในห้องพิจารณาของศาลในระหว่างการพิจารณาคดีไว้ในคดี *People v. Duran* (1976)² ไว้ว่า ไม่อนุญาตให้มีการใช้มาตรการในการควบคุมตัวจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณา เป็นต้น ซึ่งแนวบรรทัดฐานเช่นนี้เอง ในบางคดีที่ผู้พิพากษาที่จะต้องนั่งพิจารณาคดีมีความรู้สึกว่าจะไม่ปลอดภัยจากจำเลย ก็ต้องหาวิธีการเสริมมาตรการความปลอดภัยที่ไม่ขัดต่อบรรทัดฐานคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว เช่น สั่งให้มีการเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในศาล เป็นต้น แต่บางครั้งด้วยข้อจำกัดด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ทำให้ในการพิจารณาคดีดังกล่าวนั้นอาจมีกำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ จนบางครั้งเป็นเหตุให้จำเลยสามารถอาศัยจังหวะการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีนั้นหลบหนีไปจากการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ได้³

ประเด็นในการพิจารณาว่า การควบคุมตัวจำเลยที่มีลักษณะอาจก่ออันตรายในห้องพิจารณาคดีของศาลในระหว่างการพิจารณาคดีโดยเครื่องพันธนาการทางกายภาพ (Physically Restrain) ได้รับการพิจารณากฎเกณฑ์กันเป็นเวลานานหลายร้อยปีมาแล้ว ถึงแม้จะมีการกำหนดกฎหมายที่ยุติธรรมสร้างมาตรฐานไว้ก่อนที่ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีจะออกคำสั่งกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการควบคุมตัวจำเลย ซึ่งในชั้นการพิจารณาของศาลชั้นต้นที่ต้องนั่งพิจารณาคดีนั้น เป็นการไม่ยากที่ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นจะสั่งกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการควบคุมตัวจำเลยที่มีลักษณะอาจก่ออันตรายในห้องพิจารณาคดีของศาลในระหว่างการพิจารณาคดี แต่ส่วนใหญ่เมื่อจำเลยอุทธรณ์คำสั่งนี้ของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นไปยังศาลสูง ก็ปรากฏว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นถูกศาลสูงกลับอยู่บ่อยครั้ง โดยศาลสูงให้เหตุผลว่า เป็นการใช้อุปินิจที่ไม่ชอบ (abuse of discretion) ส่งผลทำให้เป็นภาระของศาลชั้นต้นที่จะต้องแสดงให้ศาลสูงเห็นว่า มาตรการที่กำหนดในการควบคุมตัวจำเลยนั้นมีความเหมาะสมและจำเป็นเมื่อพิจารณาประกอบกับความปลอดภัยใน

² *People v. Duran*, 16 Cal. 3d 282 (1976).

³ David E. Westman. (1994). *San Diego Justice Journal*, Vol. 2. p.507.

การพิจารณาคดี ในขณะที่ศาลสูงคำนึงถึงการให้โอกาสแก่จำเลยที่ยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำผิด มีอิสระอย่างเต็มที่ในระหว่างการพิจารณาคดี

หลักการพื้นฐานของกฎหมายคอมมอนลอว์ที่ถือสืบต่อเนื่องกันมาหลักการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับจำเลยที่ต่อสู้คดีในศาล คือ จำเลยในคดีอาญาที่ถูกนำมาตัวมาพิจารณาคดีในศาล ย่อมมีสิทธิที่จะปรากฏตัวในศาล โดยปราศจากโซ่ตรวนหรือเครื่องพันธนาการอื่นใด เว้นแต่จะปรากฏหลักฐานที่ชัดเจนว่าจำเลยอาจหลบหนี⁴ หลักการนี้มีการยึดถือมากกว่า 4 ศตวรรษ ในฐานะเป็นหลักการพื้นฐานที่ยึดมั่นกันว่า บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญามีสิทธิตามรัฐธรรมนูญในการได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นทางการจากคณะลูกขุน⁵ สิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรมในคดีอาญานี้ ถือว่าเป็นสิทธิที่สำคัญของจำเลยในคดีอาญาที่ศาลจำเป็นต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่หนักแน่นอันปรากฏอยู่ก่อนที่จะมีกำหนดให้มีการใช้เครื่องพันธนาการในการควบคุมตัวจำเลย เพราะจำเลยย่อมได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีพยานหลักฐานพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด

คดีแรกที่มีการรายงานในประเทศสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับประเด็นการใช้เครื่องพันธนาการควบคุมตัวจำเลยที่มีพฤติการณ์ที่ควบคุมไม่ได้ในการพิจารณาคดี เกิดขึ้นในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ในคดี *People v. Harrington* (1841)⁶ โดยศาลฎีกาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้วินิจฉัยถึงการใช้อุปกรณ์พันธนาการควบคุมตัวจำเลยที่ไม่อาจยอมรับให้มีการใช้ได้ไว้ ความตอนหนึ่งว่า คำสั่งหรือการกระทำใดๆ ของศาลที่ปราศจากพยานหลักฐานที่ปรากฏชัดเจน กำหนดให้มีการใช้เครื่องพันธนาการที่สร้างภาระให้แก่ร่างกาย สร้างความเจ็บปวด และควบคุมตัวจำเลยในระหว่างการดำเนินการพิจารณาคดีของศาล มีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดความสับสนและเป็นอุปสรรคต่อการใช้ศักยภาพของจำเลยต่อสู้คดี ย่อมเป็นการตัดทอนสิทธิและทำให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิในการต่อสู้คดีอันเป็นสิทธิของจำเลยตามรัฐธรรมนูญ นอกจากนั้น ศาลฎีกาในคดีนี้ยังได้วินิจฉัยต่อไปว่า

⁴ William Blackstone Commentaries. p.322 อ้างใน David E. Westman (1994). Op.cit. p.508.

⁵ รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 6 สิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรมในคดีอาญา บัญญัติไว้ว่า “ในการดำเนินคดีอาญาทั้งหลาย ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมีสิทธิอย่างเต็มที่ที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างรวดเร็วและเปิดเผย โดยคณะลูกขุนที่ไม่มีอคติของมลรัฐและในบริเวณที่ซึ่งการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น ซึ่งอาณาเขตนี้จะถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างแน่นอนโดยกฎหมาย มีสิทธิได้รับการแจ้งให้ทราบถึงลักษณะและเหตุที่มีการกล่าวหา มีสิทธิที่จะเผชิญหน้ากับพยานที่กล่าวหาตน มีสิทธิที่จะบังคับให้มีการเรียกพยานที่ตนต้องการ และมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือในการมีทนายความให้คำปรึกษาว่าความในการต่อสู้คดี.”

⁶ *People v. Harrington*, 42 Cal. 165 (1841).

การใช้เครื่องพันธนาการจะไม่ได้รับอนุญาต เมื่อเครื่องพันธนาการนั้นผูกมัดร่างกายและควบคุม จนกระทั่งทำให้ร่างกายแย่งส่งผลกระทบต่อสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีด้วยตัวของจำเลย

เหตุผลที่ศาลฎีกาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนียวินิจฉัยไว้ในคดี *People v. Harrington* นี้ สอดคล้องเป็นไปตามหลักกฎหมายคอมมอนลอว์ที่ให้เหตุผลในการที่จะพิจารณาใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในการพิจารณาคดีในศาลหรือไม่ เช่น

1. เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจำเลยจะไม่เสียเปรียบในการได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม
2. เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจำเลยจะไม่ได้รับการลงโทษก่อนที่จะมีคำพิพากษา
3. เพื่อปกป้องจำเลยให้มีอิสระปราศจากความเจ็บปวดทรมานซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการใช้เหตุผลและความสามารถในการต่อสู้คดี
4. เพื่อไม่ให้มีการพันธนาการใดอันจะเป็นการขัดขวางการสนทนาทางวาจาหรือการเขียนระหว่างจำเลยและทนายของจำเลย
5. เพื่อไม่ให้มีการพันธนาการใดอันจะเป็นการขัดขวางต่อความต้องการของจำเลยในการให้การเป็นพยานด้วยตนเอง และ
6. เพื่อดำรงไว้ซึ่งความสง่างามและความมั่งคั่ง (Dignity and Decorum) ของกระบวนการยุติธรรม⁷

ในคดี *Harrington* นั้น จำเลยปรากฏตัวในห้องพิจารณาคดีในสภาพที่ถูกใส่โซ่ตรวน ทนายของจำเลยร้องขอต่อศาลให้มีการถอดโซ่ตรวนดังกล่าวออก แต่ได้รับการปฏิเสธจากศาล ชั้นต้นที่พิจารณาคดี กระบวนพิจารณาคดีดำเนินต่อไปในสภาพที่จำเลยถูกพันธนาการด้วยโซ่ตรวน คดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ศาลฎีกากลับคำตัดสินของศาลล่าง โดยศาลฎีกาเห็นว่า ไม่มีความจำเป็นในการใช้เครื่องพันธนาการที่เป็นโซ่ตรวนกับจำเลยในการพิจารณาคดีของจำเลยในห้องพิจารณา โดยศาลฎีกาได้ปรับใช้รัฐบัญญัติว่าวิธีพิจารณาคดีอาญา (The Criminal Practice Act) ซึ่งกำหนดไว้ว่า บุคคลจะไม่ถูกใช้เครื่องพันธนาการใดๆ มากเกินไปกว่าความจำเป็นสำหรับการควบคุมตัวจำเลยในชั้นที่จำเลยจะต่อสู้คดีในห้องพิจารณาคดีในข้อหาที่จำเลยถูกกล่าวหา⁸

⁷ William Blackstone Commentaries. p.322 อ้างใน David E. Westman (1994). Op.cit. pp.509-510.

⁸ รัฐบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาของมลรัฐแคลิฟอร์เนียนี้ ต่อมาได้มีการแก้ไขปรับปรุงโดยนำไปรวมไว้ในกฎหมายอาญาของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ค.ศ. 1872 มาตรา 688 ซึ่งกำหนดไว้ว่า “ห้ามไม่ให้ใช้พันธนาการทางกายภาพใดๆ เกินกว่าความจำเป็นแก่บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาก่อนที่จะมีคำพิพากษา สำหรับการควบคุมตัวเพื่อต่อสู้ข้อกล่าวหา”

นับตั้งแต่คดี Harrington หลักที่ว่า จำเลยจะไม่ถูกใช้เครื่องพันธนาการในการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาของศาลก่อนที่จะมีคำพิพากษา เว้นแต่จะมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เป็นหลักการที่ได้รับการยึดถือและไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ต่อมาคดี *People v. Kimball* (1936)⁹ ได้มีการเดินตามแนวบรรทัดฐานในคดี Harrington ที่ว่า โดยปกติจำเลยจะไม่ถูกพันธนาการในการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาของศาล ในคดี Kimball นี้ ศาลฎีกาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนียได้วินิจฉัยไว้ว่า จำเลยได้มีการแสดงเจตนาอย่างชัดเจนว่าจะหลบหนี และมีการข่มขู่ที่จะฆ่าหรือทำร้ายพยานเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น ยังพบอุปกรณ์ที่จำเลยจะใช้ในการทำร้ายพยานในตัวจำเลย ดังนั้น ศาลฎีกาจึงเห็นด้วยที่ศาลชั้นต้นสั่งให้มีการใช้เครื่องพันธนาการตลอดเวลาที่มีการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีของศาล มีข้อสังเกตว่า คดีนี้เป็นกร่างแก่ศาลชั้นต้นที่จะใช้ดุลพินิจในการสั่งให้มีการใช้เครื่องพันธนาการแก่จำเลย เพราะจำเลยมีการข่มขู่ที่จะฆ่าหรือทำร้ายพยานอย่างชัดเจน อีกทั้งยังพบอุปกรณ์ที่จะใช้ทำร้ายพยานในตัวจำเลย

แต่อย่างไรก็ตาม ในช่วงต้นของทศวรรษ ค.ศ. 1970 ถึง ค.ศ. 1980 ศาลอุทธรณ์แห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนียจำนวนหลายแห่งได้ตัดสินคดีต่าง ๆ ที่มีประเด็นเกี่ยวกับการพันธนาการต่อจำเลยในการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาของศาล ที่มีผลแห่งการวินิจฉัยไม่สอดคล้องเป็นตามบรรทัดฐานในคดี Harrington¹⁰ เช่น ในคดี *People v. Morris* (1971)¹¹ ศาลอุทธรณ์แห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย วินิจฉัยไว้ว่า เราต้องยึดหลักที่สันนิษฐานว่าผู้พิพากษาศาลชั้นต้นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ จนกระทั่งหรือเว้นแต่จำเลยจะแสดงหลักฐานให้เห็นว่า ไม่มีเหตุอันสมควรที่จะใช้เครื่องพันธนาการ หลักการที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลานี้ได้ให้ดุลพินิจแก่ศาลชั้นต้นอย่างกว้างในการกำหนดให้ใช้เครื่องพันธนาการจำเลย เพราะเป็นการผลักภาระในการพิสูจน์ในเรื่องความจำเป็นเหมาะสมในการใช้เครื่องพันธนาการไปให้จำเลยเป็นผู้พิสูจน์ อนึ่ง ต่อมาศาลฎีกาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนียก็ได้หยุดแนวปฏิบัติดังกล่าวที่สร้างโดยศาลอุทธรณ์ โดยยืนยันหลักการที่ได้มีการวางบรรทัดฐานไว้ในคดี Harrington และในปี ค.ศ. 1976 ในคดี *People v. Duran* (1976)¹²

⁹ *People v. Kimball*, 5 Cal. 2d 608 (1936).

¹⁰ ได้แก่ คดี *People v. Morris*, 20 Cal. App. 3d 659 (1971); *People v. Pena*, 25 Cal. App. 3d 414, (1972); and *People v. Earl*, 29 Cal. App. 3d 894 (1973).

¹¹ *People v. Morris*, 20 Cal. App. 3d 659 (1971).

¹² *People v. Duran*, 16 Cal 3d 282 (1976).

3.1.3 การคุ้มครองสิทธิของจำเลยระหว่างพิจารณาคดี

สิทธิอันเป็นรากฐานของการห้ามไม่ให้ใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในการพิจารณาคดีของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ สิทธิในการได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรม (right to a fair trial) อันเป็นหลักการพื้นฐานในการพิจารณาประเด็นเรื่องการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีของศาล เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 14¹³ และเป็นส่วนประกอบพื้นฐานของสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence)¹⁴ ซึ่งเป็นสิทธิที่สนับสนุนหลักการที่ว่า จำเลยในคดีอาญามีสิทธิที่จะรับการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีของศาลโดยปราศจากเครื่องพันธนาการ นอกจากนั้น ยังมีหลักที่แม้กระทั่งว่าจำเลยในคดีอาญาได้รับการสันนิษฐานไว้ในทำนองที่ว่า จำเลยย่อมได้รับความเสียหายถ้าต้องถูกบังคับให้เข้าสู่ห้องพิจารณาของศาลในการพิจารณาคดีในสภาพที่ต้องอยู่ในชุดนักโทษหรือชุดผู้ต้องขัง ซึ่งศาลจะต้องไม่ยอมให้มีการปฏิบัติเช่นนั้น¹⁵

ปรากฏคดีในศาลจำนวนมากที่ศาลรับรองหลักการที่ จำเลยในคดีอาญามีสิทธิที่จะรับการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีของศาลโดยปราศจากเครื่องพันธนาการ เช่น

(1) คดี Illinois v. Allen (1970)¹⁶ ศาลฎีกาแห่งสหรัฐอเมริกา วินิจฉัยวางหลักไว้ว่า บุคคลจะไม่ถูกพิจารณาคดีในศาลในขณะที่ถูกพันธนาการด้วยโซ่ตรวนและเครื่องปิดปาก (Shackled and Gagged)

(2) คดี People v. Panko (1971)¹⁷ ศาลอุทธรณ์แห่งมลรัฐมิชิแกน วินิจฉัยรับรองไว้ว่า ยกเว้นแต่ภายใต้พฤติการณ์พิเศษ จำเลยย่อมมีสิทธิที่จะปรากฏตัวต่อศาลโดยปราศจากการใส่กุญแจมือหรือโซ่ตรวนใดๆ

¹³ รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 14 สิทธิพลเมือง ข้อ 1 บัญญัติไว้ว่า “บุคคลทุกคนที่เกิดหรือแปลงสัญชาติในสหรัฐ และอยู่ภายใต้บังคับเขตอำนาจแห่งสหรัฐ ย่อมเป็นพลเมืองของสหรัฐและของมลรัฐที่อาศัยอยู่ มลรัฐจะตราหรือบังคับใช้กฎหมายใด ๆ ที่เป็นการตัดเอกลิทธิหรือความคุ้มกันของพลเมืองแห่งสหรัฐ ไม่ได้ มลรัฐจะจำกัดสิทธิในชีวิต เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของบุคคลโดยปราศจากหลักกระบวนการที่เป็นทำ ไม่ได้ มลรัฐจะปฏิเสธไม่ให้บุคคลใดที่อยู่ภายในเขตอำนาจของตนจากการได้รับการปกป้องอย่างเสมอภาคภายใต้กฎหมาย ไม่ได้.”

¹⁴ Wayne R. LaFave et al. (2007). **Criminal Procedure West's Criminal Practice Series**. Vol.6. 3 rd ed. (MN: Thomson/West). p.325.

¹⁵ Wayne R. LaFave et al. (2009). **Criminal Procedure**. 5 th ed. (MN: Thomson/West). p.1139.

¹⁶ Illinois v. Allen 397 US 337 (1970).

¹⁷ People v. Panko, 34 Mich App 297 (1971).

(3) คดี *Hardin v. Estelle* (1973)¹⁸ ศาลชั้นต้นแห่งสหรัฐอเมริกาประจำเขตตะวันตกของมลรัฐเท็กซัส วินิจฉัยไว้ตอนหนึ่งว่า การใช้โซ่ตรวนพันธนาการจำเลยในระหว่างที่มีการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีนั้นเป็นการพรากไปซึ่งสิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรม และนั่นเป็นความผิดพลาดที่สำคัญ ซึ่งเป็นการที่ศาลรับรองสิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีในสภาพที่ปราศจากเครื่องพันธนาการในระหว่างการพิจารณาคดีอาญาในห้องพิจารณาคดีของศาล เป็นส่วนสำคัญแห่งสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรมและไม่ลำเอียง (fair and impartial trial) ทั้งนี้เพราะเครื่องพันธนาการนั้นมีความเป็นไปได้ที่จะกลายเป็นสิ่งที่ปกคลุมหรือปิดบังความเป็นผู้บริสุทธิ์ของจำเลย ด้วยความศักดิ์สิทธิ์ของห้องพิจารณาคดี และด้วยพื้นฐานแห่งการเคารพในปัจเจกบุคคลซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับกฎหมาย ดังนี้แล้ว เฉพาะแต่ในกรณีที่มีความร้ายแรงอย่างมากที่สุดเท่านั้นที่จะมีการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยได้ในห้องพิจารณาคดีของศาล

(4) คดี *People v. Duran* (1976)¹⁹ ศาลฎีกาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย วินิจฉัยไว้ว่า จำเลยจะไม่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมด้วยเครื่องพันธนาการทางกายภาพใดๆ ในระหว่างปรากฏตัวอยู่ในห้องพิจารณาของศาลต่อหน้าคณะลูกขุน เว้นแต่จะปรากฏความจำเป็นอย่างชัดเจนสำหรับการใช้เครื่องพันธนาการแก่จำเลย

(5) คดี *State ex rel. Miller v. Henderson* (1976)²⁰ ศาลฎีกาแห่งมลรัฐหลุยส์เซียนา วินิจฉัยรับรองหลักที่ว่า จำเลยในคดีอาญาโดยหลักแล้วจะไม่ถูกใส่เครื่องพันธนาการ ไม่ว่าจะเป็นโซ่ตรวนหรือกุญแจมือใดๆ ในระหว่างปรากฏตัวในการพิจารณาคดีของศาลในห้องพิจารณาคดี

(6) คดี *People v. Boose* (1977)²¹ ศาลฎีกาแห่งมลรัฐอิลลินอยส์ วินิจฉัยไว้ว่า จำเลยจะต้องไม่ถูกพันธนาการในการพิจารณาคดีต่อหน้าคณะลูกขุน เว้นแต่จะมีความจำเป็นปรากฏอย่างชัดเจนที่จะใช้เครื่องพันธนาการเช่นนั้น เป็นต้น

ศาลต่างๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้สร้างบรรทัดฐานแห่งคดีที่มีลักษณะพื้นฐานอันเป็นหลักการทั่วไปว่า จำเลยมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีโดยปราศจากการพันธนาการทางกายภาพด้วยโซ่ตรวน โซ่ เครื่องผูกมัด กุญแจมือ หรือเครื่องพันธนาการอื่นใดทางกายภาพ โดยมีเหตุผลร่วมกันของบรรทัดฐานนี้ที่สำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่

¹⁸ *Hardin v. Estelle* 365 F. Supp. 39 (1973).

¹⁹ *People v. Duran*, 16 Cal 3d 282 (1976).

²⁰ *State ex rel. Miller v Henderson*, 329 So 2d 707 (1976).

²¹ *People v. Boose*, 66 Ill 2d 261 (1977).

(1) การใช้เครื่องพินชนาการจำเลยอาจเป็นเหตุทำให้คณะลูกขุนมีอคติความลำเอียงต่อจำเลยไปในทางที่เป็นผู้กระทำความผิดจริง เพราะการที่ผู้พิพากษาอนุญาตให้มีการใช้เครื่องพินชนาการจำเลยในห้องพิจารณาเท่ากับเป็นการที่ผู้พิพากษากำลังทำการชี้แนะให้คณะลูกขุนเห็นว่าจำเลยเป็นบุคคลอันตรายและเป็นบุคคลที่ไม่ควรได้รับการเชื่อถือไว้วางใจ

(2) การใช้เครื่องพินชนาการจำเลยทางกายภาพอาจเป็นการรบกวนหรือเป็นอุปสรรคต่อความสามารถของจำเลยในการต่อสู้คดี

(3) การใช้เครื่องพินชนาการจำเลยทางกายภาพเป็นการปรามาสความมีเกียรติของกระบวนการพิจารณาคดีในศาล

เหตุผลทั้ง 3 ประการข้างต้นนั้น เป็นเหตุผลที่ศาลสูงใช้ในการกลับคำตัดสินของศาลล่างที่ให้มีการใช้เครื่องพินชนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ศาลในคดีต่างๆ ทั้งระดับสหรัฐและระดับมลรัฐได้มีคำตัดสินไว้ว่า การใช้เครื่องพินชนาการต่อจำเลยในหลายๆ กรณี ในขณะที่จำเลยได้รับการพิจารณาคดีอยู่ในห้องพิจารณาคดีนั้นเป็นการละเมิดหรือขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐหรือรัฐธรรมนูญของมลรัฐ แล้วแต่กรณี โดยเฉพาะบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่รับรองสิทธิในการรับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมจากคณะลูกขุนที่เป็นกลาง (fair trial by an impartial jury) ในบรรดาคดีต่างๆ ที่ศาลได้วินิจฉัยว่าการใช้เครื่องพินชนาการต่อจำเลยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น มีทั้งการให้เหตุผลว่า เป็นการขัดต่อหลักกระบวนการที่เป็นธรรม (Due Process) หรือเป็นการขัดต่อสิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมจากคณะลูกขุนที่เป็นกลางอันเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ หรือเป็นการขัดต่อสิทธิอื่นๆ ที่รัฐธรรมนูญรับรอง

ในคดี *Illinois v. Allen* (1970)²² ศาลฎีกาแห่งสหรัฐอเมริกาวินิจฉัยไว้ว่า ไม่ใช่แต่เพียงว่ามีความเป็นไปได้ที่จะเป็นการส่งสัญญาณในเรื่องการใช้ไซ้ตรวจและเครื่องพินชนาการอื่นใดต่อจำเลยอย่างสำคัญต่อความรู้สึกของคณะลูกขุนเกี่ยวกับจำเลย แต่การใช้เครื่องพินชนาการต่อจำเลยยังเป็นการปรามาสต่อความมีเกียรติและความมั่งงามของกระบวนการยุติธรรมที่ผู้พิพากษาเป็นผู้ดำเนินการ นอกจากนั้น ความสามารถในการติดต่อสื่อสารของจำเลยกับทนายความยังได้รับผลกระทบจากการที่จำเลยต้องตกอยู่ในสภาพที่ถูกพินชนาการทางกายภาพ

แม้ศาลต่างๆ ในสหรัฐอเมริกาก็ได้สร้างบรรทัดฐานที่รับรองสิทธิของจำเลยที่จะไม่ถูกใช้เครื่องพินชนาการทางกายภาพในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลในห้องพิจารณาคดี ในขณะที่เดียวกันศาลก็ได้สร้างบรรทัดฐานต่อไปว่า สิทธิดังกล่าวนั้นก็มิใช่ยกเว้น โดยเฉพาะใน 3 กรณีดังต่อไปนี้

²² *Illinois v. Allen*, 397 US 337 (1970).

กรณีแรก เพื่อป้องกันการหลบหนีของจำเลย

ในคดี *Patterson v. Estelle* (1974)²³ ศาลอุทธรณ์แห่งสหรัฐอเมริกา เขตที่ 5 วินิจฉัยไว้ว่า ไม่ปรากฏว่ามีการใช้อำนาจดุลพินิจโดยไม่ชอบของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นแห่งรัฐในการออกคำสั่งให้ใช้กุญแจมือและโซ่ตรวนต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลในคดีที่มีการพิจารณาและศาลตัดสินว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดและลงโทษจำคุกตลอดชีวิตสำหรับการที่จำเลยลักขโมยปลั๊กตู้ ศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยต่อไปว่า ปรากฏว่าในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้นนั้น ข้อหาที่จำเลยหลบหนีจากการควบคุมและข้อหาที่จำเลยขโมยยานพาหนะเพื่อใช้ในการหลบหนียังคงอยู่ในการพิจารณาคดี ซึ่งเป็นการที่จำเลยได้พยายามหลบหนีแต่ไม่ประสบความสำเร็จอยู่หลายครั้ง และนั่นย่อมเป็นเหตุที่จำเลยอาจหลบหนีออกจากห้องพิจารณาซึ่งมีทางออกอยู่หลายทางในขณะที่ศาลเองก็ไม่มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่เพียงพอ

คดี *Kennedy v. Cardwell* (1973)²⁴ ศาลอุทธรณ์แห่งสหรัฐอเมริกา เขตที่ 6 วินิจฉัยยกคำร้องของจำเลย โดยศาลเห็นว่า ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นไม่ได้ใช้อำนาจดุลพินิจโดยมิชอบในการอนุญาตให้มีการใช้กุญแจมือกับจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีต่อหน้าศาลในข้อหาที่จำเลยถูกกล่าวหาว่าปล้นทรัพย์โดยมีอาวุธและหลบหนีออกจากคุก การที่ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจให้มีการใส่กุญแจมือเป็นไปตามการพิจารณาบนฐานของข้อมูลเกี่ยวกับการที่จำเลยเคยหลบหนีการคุมขังมาก่อน ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นได้พิจารณารวมไปถึงข้อกล่าวหาที่จำเลยถูกกล่าวหา คำบิกความของเจ้าหน้าที่ที่รู้ถึงข้อมูลการที่จำเลยเคยหลบหนีการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่สองกรณีก่อนหน้า และข้อเท็จจริงและพฤติการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงลักษณะบุคลิกเฉพาะตัวของจำเลยอีกด้วย หลังจากนั้นผู้พิพากษาศาลชั้นต้นจึงวินิจฉัยให้มีการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยเพื่อป้องกันไม่ให้จำเลยก่อการละเมิดใดๆ และหลบหนี

กรณีที่สอง เพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงของจำเลย

ในคดี *United States ex rel. Stahl v. Henderson* (1973)²⁵ ศาลอุทธรณ์แห่งสหรัฐอเมริกา เขตที่ 5 ในคดีที่จำเลยถูกตัดสินว่ามีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นซึ่งเป็นผู้ต้องถูกคุมขังในคุกด้วยกัน ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า การที่ศาลชั้นต้นสั่งให้มีการใช้กุญแจมือ โซ่ตรวน และเข็มขัดพันธนาการจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลต่อหน้าคณะลูกขุน เป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว เพราะเมื่อพิจารณาถึงประวัติที่จำเลยเป็นบุคคลอันตรายและอาจก่ออันตรายได้ในระหว่างการพิจารณาคดี และจำเลยไม่อาจหักล้างได้ว่าประวัติที่ศาลใช้พิจารณานั้นไม่จริงประการใด

²³ *Patterson v. Estelle*, 494 F2d 37 (1974).

²⁴ *Kennedy v. Cardwell*, 487 F2d 101 (1973).

²⁵ *United States ex rel. Stahl v. Henderson*, 472 F2d 556 (1973).

คดี State v. Moore (1974)²⁶ ศาลฎีกาแห่งมลรัฐอิลลินอยส์ วินิจฉัยไว้ว่า ในระหว่างการพิจารณาคดี ผู้ถูกคุมขังร่วมกับจำเลยได้รายงานว่ามีแผนการที่หลบหนี ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นได้ไต่สวนผู้ที่ถูกคุมขังร่วมกับจำเลย และจำเลยทั้งหมดให้การรับว่าได้มีการพูดคุยเรื่องการหลบหนีจริง แต่เป็นเพียงเรื่องคุยกันเล่นๆ นอกจากนั้น ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นยังได้ข้อมูลว่า หนึ่งในบรรดาจำเลยทั้งหลายนั้นได้ปรากฏตัวต่อศาลในการพิจารณาคดีก่อนหน้านี้โดยได้มีการชุกซ่อนอาวุธปืนไว้ที่ขา ศาลจึงเห็นว่า มีข้อเท็จจริงที่ปรากฏก่อนหน้านี้ที่ชัดเจนส่งสัญญาณให้เห็นได้ว่า บรรดาจำเลยเป็นผู้ที่มีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงและไม่เคารพต่อกฎหมาย ประกอบกับข้อหาที่จำเลยทั้งหลายถูกกล่าวหาว่าเป็นความผิดอาญาที่ร้ายแรง ดังนั้น จึงไม่อาจถือว่าผู้พิพากษาศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจในการให้มีการใช้โซ่ตรวนกับจำเลยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

กรณีที่สาม เพื่อป้องกันไม่ให้จำเลยขัดขวางการพิจารณาคดีของศาล

ในคดี State v. Van Bogart (1958)²⁷ ศาลฎีกาแห่งมลรัฐอริโซนา วินิจฉัยว่า ยกคำร้องของจำเลยที่ร้องว่า การที่ศาลชั้นต้นให้มีการใช้เครื่องพันธนาการแก่จำเลยนั้น ทำจำเลยได้รับความเสียหายที่คณะลูกขุนจะมองจำเลยในด้านไม่ดี และทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดีและทำให้การพิจารณาคดีของจำเลยไม่เป็นไปตามหลักการพิจารณาคดีที่ต้องยุติธรรม ศาลฎีกาเห็นว่า เมื่อบุคคลจำนวน 24 คน ถูกเรียกมาเพื่อคัดเลือกให้ทำหน้าที่ลูกขุนมาปรากฏต่อศาล จำเลยได้เริ่มต้นขัดขวางกระบวนการคัดเลือกลูกขุน โดยได้วิ่งไปมาอย่างรวดเร็วและส่งเสียงดัง ต่อมาจำเลยจึงถูกพันธนาการโดยคำสั่งของศาลชั้นต้นหลังจากที่ผู้พิพากษาได้แจ้งแก่จำเลยแล้วว่า หากจำเลยไม่เงียบจะใช้เครื่องพันธนาการอุดปากจำเลย ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นได้ย้ำว่า ไม่ต้องการใช้เครื่องอุดปากจำเลย แต่จำเลยได้โต้ตอบว่า ต้องการเครื่องอุดปาก เพราะจะได้ถ่ายภาพไว้ ผู้พิพากษาได้ปล่อยให้จำเลยขัดขวางกระบวนการพิจารณาลูกขุนต่อไป แต่ในท้ายที่สุดก็ได้มีคำสั่งให้ใช้เครื่องอุดปากจำเลย จำเลยถูกเครื่องอุดปากไว้ตลอดเวลาที่มีการคัดเลือกลูกขุน 12 คน เพื่อพิจารณาความผิดของจำเลย และระหว่างที่มีการให้ข้อมูลต่างๆ แก่คณะลูกขุน แต่หลังจากนั้นเครื่องอุดปากจำเลยได้ถูกถอดออก และจำเลยได้รับอนุญาตให้ต่อสู้คดีด้วยตนเองตลอดการพิจารณาคดีของศาล ศาลอุทธรณ์เห็นว่า แม้มาตรการที่ศาลชั้นต้นใช้ต่อจำเลยเป็นมาตรการที่รุนแรง แต่ด้วยหน้าที่ของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นที่จะต้องดูแลรักษาและดำเนินการพิจารณาในศาลให้เรียบร้อย เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของจำเลยที่ขัดขวางการพิจารณา มาตรการที่ศาลชั้นต้นใช้จึงมีความได้สัดส่วนเหมาะสมตามความจำเป็น

²⁶ State v. Moore, 11- Ariz 404 (1974).

²⁷ State v. Van Bogart, 85 Ariz 63 (1958).

คดี State v. Martin (1967)²⁸ ศาลฎีกาแห่งมลรัฐอริโซนา ได้ยกคำร้องของจำเลยที่ร้องว่า การที่ศาลชั้นต้นให้พยานการจำเลยในระหว่างการพิจารณาโดยตลอดนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยศาลฎีกาเห็นว่า จำเลยได้กระทำการทุกวิถีทางภายใต้อำนาจที่จำเลยจะกระทำได้เพื่อขัดขวางการพิจารณาคดีของศาล พฤติกรรมที่ทำให้ตกลงและกล่าวร้ายของจำเลยที่ยังคงมีอยู่ ทำให้ผู้พิพากษาชั้นต้นไม่มีทางเลือกอื่นใดนอกเหนือไปจากพยานการทางกายภาพจำเลยไว้พร้อมทั้งใช้เครื่องอุดปาก

กรณีที่ศาลเห็นว่าอาจจำเป็นต้องใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในการพิจารณาคดี ศาลมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาหลายประการที่จะต้องพิจารณาว่า การกำหนดให้ใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่ ตัวอย่างเช่น ในหลายๆ คดี มีการแสดงให้เห็นอย่างมีนัยสำคัญว่า การพิจารณากำหนดว่าจะใช้เครื่องพันธนาการทางต่อจำเลยหรือไม่นั้น จะต้องดำเนินการพิจารณาโดยผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีนั้นอย่างรอบคอบ ซึ่งจะต้องไม่เพียงแต่พิจารณาความต้องการของทางเจ้าหน้าที่รัฐที่รับผิดชอบคดีนั้นๆ เท่านั้น นอกจากนี้ บางคดีได้มีการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ในบันทึกเกี่ยวกับการพิจารณาคดีของศาล จะต้องแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่กำหนดให้มีการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในการพิจารณาคดี ซึ่งอัยการมีภาระในการพิสูจน์ (burden of proof) ในประเด็นที่ว่า มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในการพิจารณาคดี ภาระการพิสูจน์นี้ไม่ตกเป็นของจำเลย อนึ่ง ในหลายคดีก็ปรากฏว่า หากเหตุผลที่มีการร้องขอให้ใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในการพิจารณาคดี เป็นเหตุที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากพฤติกรรมของจำเลยในห้องพิจารณาคดีระหว่างการพิจารณาคดี อัยการจะต้องนำเสนอเหตุผลให้ศาลพิจารณาซึ่งต้องเปิดโอกาสให้จำเลยได้แย้งคัดค้านด้วย ทั้งนี้การพิจารณาประเด็นดังกล่าวนี้จะต้องไม่ดำเนินการต่อหน้าคณะลูกขุน และการพิจารณาประเด็นนี้ไม่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปแบบตามบทบัญญัติว่าด้วยการรับฟังพยานหลักฐาน ในบางคดี ศาลสูงยังได้แสดงให้เห็นว่า

(1) หากผู้พิพากษาชั้นต้นที่พิจารณาคดีตัดสินให้มีการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในศาล ผู้พิพากษาจะต้องพยายามกำหนดเครื่องพันธนาการให้ไม่สะดวกมากที่สุดเท่าที่สามารถทำได้

(2) ในกรณีที่เครื่องพันธนาการนั้นเป็นสิ่งที่เห็นได้สะดวกต่อลูกขุน ผู้พิพากษาจะต้องให้คำแนะนำเตือนแก่ลูกขุนไม่ให้มีอคติเพราะเหตุที่มีการใช้เครื่องพันธนาการทางกายภาพดังกล่าว

²⁸ State v. Martin, 102 Ariz 142 (1967).

อย่างไรก็ดี แม้ในบางคดีที่ศาลสูงได้วินิจฉัยว่า ศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจโดยมิชอบหรือ โดยไม่เหมาะสมที่กำหนดให้มีการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณา แต่ในหลายๆ คดีดังกล่าวนั้นศาลสูงก็วินิจฉัยต่อไปว่า อำนาจในการกำหนดว่าจะใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาหรือไม่ เป็นสิ่งที่ยังคงเป็นอำนาจดุลพินิจของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นที่พิจารณาคดีนั้น และการที่ศาลชั้นต้นอนุญาตให้มีการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณานั้น จะไม่ถูกทบทวนโดยศาลสูงในกรณีที่ไม่ได้มีการแสดงให้เห็นว่ามีการใช้ดุลพินิจในเรื่องดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ในหลายๆ คดีศาลวินิจฉัยว่า ถึงแม้จะมีการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาอย่างไม่เหมาะสม แต่ไม่ได้ส่งผลเสียต่อจำเลย ดังนั้น จึงไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะกลับคำตัดสินของศาลชั้นต้นที่ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำความผิดของจำเลย ซึ่งแนวคำวินิจฉัยดังกล่าวนี้จะนำไปตามแนวทางที่กล่าวมาข้างต้น ต่อเมื่อกรณีเป็นดังต่อไปนี้

(1) ไม่มีพยานหลักฐานใดแสดงให้เห็นว่าคณะลูกขุนตัดสินว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดโดยอาศัยการที่จำเลยถูกพันธนาการในระหว่างการพิจารณาคดีในศาล

(2) ไม่มีพยานหลักฐานแสดงให้เห็นว่าการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณากระทบอย่างมีนัยสำคัญในการต่อสู้คดีของจำเลย

อนึ่ง ศาลได้อาศัยเหตุผลข้างต้น เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นว่า การใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีไม่ได้ส่งผลเสียแก่จำเลยในกรณีต่างๆ ดังต่อไปนี้ด้วย ได้แก่

(1) ความเห็นของคณะลูกขุนที่มีต่อการใช้พันธนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีที่กล่าวไว้โดยย่อเท่านั้น หรือไม่ได้มีการกล่าวถึงเรื่องนี้เลย

(2) มีพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักเป็นอย่างยิ่งที่ใช้พิจารณาว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด

(3) จำเลยเป็นผู้ที่พยายามจะหลบหนีจากการควบคุมตัวหรือหนีจากคุกในคดีที่กระทำความผิดอื่น และสถานะของจำเลยที่เป็นผู้ต้องรับโทษจำคุกนั้นเป็นที่รับรู้ของคณะลูกขุน แม้ว่าจะไม่มีการใช้พันธนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีก็ตาม

(4) การต่อสู้คดีของจำเลย จำเลยยกข้อต่อสู้เดียวในเรื่องความวิกลจริต และการพันธนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดี ก็เพื่อป้องกันความวิกลจริตของจำเลย การต่อสู้ที่จะไม่ให้ใช้เครื่องพันธนาการของจำเลยในกรณีเช่นนี้ ย่อมเป็นข้อต่อสู้ที่ขัดแย้งกันอยู่ในตัว

อนึ่ง ในกรณีที่ยกข้อยกเว้นว่า การที่จำเลยถูกใส่เครื่องพันธนาการในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดี ทำให้พยานให้การเป็นผลเสียแก่จำเลย โดยไม่ได้ต่อสู้ว่า ทำให้คณะลูกขุนมีความเห็นที่เป็นผลเสียต่อจำเลย เช่นนี้แล้ว ข้อยกเว้นเช่นนี้ไม่อาจยกขึ้นต่อสู้ให้ศาลรับฟังได้

ในทางตรงกันข้าม ในคดีจำนวนมาก ศาลสูงวินิจฉัยว่า การใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีอย่างไม่เหมาะสมนั้นเป็นผลเสียต่อจำเลยหรือทำให้จำเลยเสียเปรียบ โดยเฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

(1) การเปิดเผยเครื่องพันธนาการต่อจำเลยแก่คณะลูกขุนส่งผลเสียต่อจำเลยเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุที่ทำให้ลูกขุนมีทัศนคติหรือความเห็นที่เป็นผลเสียต่อจำเลย หรือ

(2) การใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีนั้นกระทบต่อความสามารถในการต่อสู้คดีของจำเลยอย่างมีนัยสำคัญ

ในกรณีที่มีการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีในขั้นตอนการนำตัวจำเลยมาศาลหรือออกจากศาล ไม่ใช่เป็นการใช้เครื่องพันธนาการจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลในห้องพิจารณาคดี เพื่อควบคุมพฤติกรรมของจำเลย หลายคดีศาลสูงวินิจฉัยว่า มาตรการที่พันธนาการร่างกายจำเลยเพื่อความปลอดภัยในระหว่างการขนย้ายจำเลย เป็นสิ่งที่เหมาะสม และไม่ได้เป็นผลเสียต่อจำเลย เพราะเป็นสิ่งที่กระทำภายนอกห้องพิจารณาคดี นอกจากนี้ คณะลูกขุนซึ่งเป็นผู้พิจารณาว่าจำเลยกระทำความผิดหรือไม่นั้น ไม่ได้เห็นจำเลยในสภาพที่ถูกพันธนาการทางกายภาพ

ในกรณีที่ทนายของจำเลยพิจารณาเห็นว่า การให้จำเลยปรากฏตัวต่อคณะลูกขุนในการพิจารณาของศาลในห้องพิจารณาในสภาพที่จำเลยถูกพันธนาการด้วยโซ่ตรวนหรือสิ่งอื่นใดอาจส่งผลเสียต่อจำเลยในการต่อสู้คดี ทนายจำเลยจะต้องทำคำคัดค้านให้ชัดเจนถึงการใส่เครื่องพันธนาการต่อจำเลยดังกล่าว นั้น มิฉะนั้น ศาลสูงที่พิจารณาในประเด็นการคัดค้านนี้อาจสรุปได้ว่าการที่ทนายจำเลยไม่ได้คัดค้านไว้อย่างชัดเจนเสียก่อนในชั้นการพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นนั้น เป็นเพียงแต่เทคนิคในการยกข้อยกเว้นของทนายจำเลยเมื่อมีคำตัดสินของศาลชั้นต้นแล้วเท่านั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจจำเลย มากยิ่งไปกว่าการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยนั้นเป็นผลเสียต่อจำเลยในการต่อสู้คดี

ในกรณีที่ทนายจำเลยคาดการณ์หรือตั้งใจว่าจะใช้ประเด็นการที่จำเลยถูกพันธนาการระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีเป็นประเด็นในการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลสูงเพื่อให้กลับคำตัดสินของศาลชั้นต้น มีความจำเป็นที่ทนายจำเลยจะต้องดำเนินการในขั้นตอนที่สำคัญตั้งแต่การพิจารณาของศาลชั้นต้น กล่าวคือ ต้องดำเนินการให้แน่ใจว่าได้มีการบันทึกไว้ในศาลชั้นต้นถึงการปรากฏตัวของจำเลยในสภาพที่ถูกใช้เครื่องพันธนาการที่สังเกตได้โดยคณะลูกขุน และเพื่อ

ประโยชน์ในการที่ศาลสูงจะได้อ้างอิงข้อมูลในการพิจารณาในประเด็นนี้ โดยปกติจะไม่ใช่เป็นการเพียงพอ หากมีการบันทึกแต่เพียงว่า ทนายจำเลยได้ร้องต่อศาลว่าคณะลูกขุนสังเกตเห็นจำเลยในสภาพที่ถูกใช้เครื่องพันธนาการ ดังนั้น มีความจำเป็นที่ทนายจำเลยจะต้องดำเนินการเพื่อให้มีการบันทึกไว้อย่างชัดเจนว่า จำเลยได้ปรากฏตัวในศาลในสภาพที่คณะลูกขุนเห็นถึงเครื่องพันธนาการที่ใช้ต่อจำเลย โดยการบันทึกนี้อาจเป็นการบันทึกที่มีการรับรองจากบุคคลใดในศาล แทนที่จะเป็นเพียงแต่บันทึกของทนายความ

3.2 ประเทศญี่ปุ่น (Japan)

ประเทศญี่ปุ่นปัจจุบันใช้ระบบกฎหมายแบบ Civil Law ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากประเทศฝรั่งเศสและเยอรมัน โดยองค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จะมีการทำงานสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ทุกองค์กรจะทราบสภาพหรือสถานะของกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างดี เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นมีการทำเอกสารแสดงสถานการณ์ของทุกองค์กรในกระบวนการยุติธรรม (Criminal Record) ไม่ว่าจะเป็นองค์กรตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ โดยจะแสดงสถิติและภาวะที่ปรากฏในความเป็นจริง ที่เรียกว่า White Paper ซึ่งทุกองค์กรก็มุ่งค้นหาความจริงแท้และใช้มาตรการหลีกเลี่ยงโทษจำคุก กล่าวคือ มีมาตรการในการหลีกเลี่ยงโทษจำคุก จึงทำให้ในทุกองค์กรของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของญี่ปุ่น มีช่องทางให้ออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหลายทาง (Diversion)²⁹ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของญี่ปุ่น โดยกลไกทางกฎหมายนั้นจะพยายามมิให้บุคคลใดอยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นระยะเวลานาน เพราะจะทำให้เกิดความเสียหาย แก่บุคคลนั้นมากมายหลายประการ ในหลายๆ ด้าน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่นได้บัญญัติถึงหลักการพื้นฐานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไว้กล่าวคือ³⁰

1. การพิสูจน์ความจริงที่ถูกต้อง
2. ปรับใช้กฎหมายอาญาด้วยความยุติธรรมและรวดเร็ว
3. รักษาประโยชน์สาธารณะ
4. เป็นหลักประกันพื้นฐานส่วนบุคคลตามหลักสิทธิมนุษยชน

องค์กรหลักที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการกระบวนการยุติธรรมญี่ปุ่นมีอยู่ด้วยกัน 4 องค์กร คือ ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ โดยเจ้าหน้าที่หลักในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาล และทนายจำเลย ซึ่งแต่ละฝ่ายจะมีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่แตกต่างกันไป โดยในประเทศญี่ปุ่น ความผิดอาญามีได้มีการแบ่งประเภทเป็นความผิดอาญา

²⁹ Akio Yamaguchi. (2000). *Institutional Treatment Profiles of Asia*. p. 55.

³⁰ The Code of Criminal Procedure, Article 1.

หรือความผิดลหุโทษ แต่ด้วยเหตุผลทางสถิติและอาชญาวิทยา ความผิดอาญาได้ถูกแบ่งเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา และการกระทำความผิดตามกฎหมายพิเศษ การกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาส่วนใหญ่ จะประกอบไปด้วยการกระทำความผิดหลักๆ ทั่วไป ได้แก่ ฆ่าคนตาย ข่มขืน ปล้นทรัพย์ ลักทรัพย์ และการฉ้อราษฎร์บังหลวง ส่วนการกระทำความผิดตามกฎหมายพิเศษเป็นการกระทำความผิดที่เกิดจากพระราชบัญญัติ ได้แก่ กระทำความผิดในคดีจราจร และคดียาเสพติด เป็นต้น

3.2.1 การใช้เครื่องพันธนาการและมาตรการในการควบคุมตัวจำเลย

กฎหมายของประเทศญี่ปุ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลย ได้แก่ กฎหมายเรือนจำ (The Prison Law) ค.ศ. 1908 แก้ไขเพิ่มเติม ปี ค.ศ. 1953 และข้อบังคับกฎหมายเรือนจำ (The Prison Law Enforcement Regulations) ปี ค.ศ. 1933 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1970

จากการศึกษากฎหมายเรือนจำ (The Prison Law) ค.ศ. 1908 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1953 ดังกล่าว มีการบัญญัติเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติต่อจำเลย โดยการใช้เครื่องพันธนาการไว้ในหมวดที่ 4 (Chapter IV) ว่าด้วยความปลอดภัย (Security)³¹ ดังนี้

มาตรา 19 “ในกรณีที่เกรงว่าผู้ต้องขังจะหลบหนี หรือใช้ความรุนแรง หรือฆ่าตัวตาย หรือในกรณีที่ผู้ต้องขังออกนอกเรือนจำ อาจใช้เครื่องพันธนาการได้”

วรรค 2 “ชนิดของเครื่องพันธนาการให้เป็นไปตามข้อบังคับของกระทรวงยุติธรรม”³²

ที่กล่าวมานั้นเป็นพระราชบัญญัติเรือนจำ แต่ยังมีกฎหมายที่เป็นกฎข้อบังคับของกระทรวงยุติธรรมของญี่ปุ่น เรียกว่า ข้อบังคับกฎหมายเรือนจำ (The Prison Law Enforcement Regulations) ปี ค.ศ. 1933 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1970 มีการบัญญัติชนิดและลักษณะการใช้เครื่องพันธนาการไว้ในหมวดที่ 4 (Chapter IV) ว่าด้วยความปลอดภัย (Security)³³ เช่นกัน ดังนี้

ข้อ 48 “เครื่องพันธนาการที่จะใช้กับผู้ต้องขัง ให้ใช้ได้ 4 ชนิด ดังต่อไปนี้

- (1) เสื้อรัดตัวหรือเสื้อเกราะ
- (2) ฝาปิดปากหรือที่ครอบปาก
- (3) กุญแจมือ

³¹ The United Nation Asia and Far East Institute. (UNAFEI). (n.d.). **Criminal Justice Legislation of Japan.** p. 204.

³² The Prison Law, Article 19 (Instruments of restraint) “In case there is a fear of escape of an inmate or of his committing violence or suicide, or in case an inmate is outside the prison, instruments of restraint may be used.2. The kinds of the instruments of restraint shall be provided for by Ministry of Justice Ordinance.”

³³ The United Nations Asia and Far East Institute. (UNAFEI). Op.cit. pp. 218-219.

(4) เชือกผูกข้อมือ

การใช้เครื่องพันธนาการชนิดอื่น โดยเฉพาะ ต้องกำหนดเงื่อนไขโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม”³⁴

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า ประเทศญี่ปุ่นจะใช้เครื่องพันธนาการกับจำเลยก็ต่อเมื่อ

1. ในกรณีที่เกรงว่าหลบหนี
2. ในกรณีที่เกรงว่าจะใช้ความรุนแรง
3. ในกรณีที่เกรงว่าจะฆ่าตัวตาย
4. ในกรณีที่น่าตัวออกนอกเรือนจำ

3.2.2 มาตรการในการควบคุมตัวจำเลยระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณา

เมื่อพิจารณาถึงชนิดและการใช้เครื่องพันธนาการแล้ว เห็นได้ว่าประเทศญี่ปุ่นไม่มีเครื่องพันธนาการชนิดที่เป็นโซ่ตรวนบัญญัติไว้ ดังนั้นในการควบคุมตัวจำเลยออกนอกเรือนจำเพื่อไปพิจารณาคดีที่ศาลจึงไม่มีการใส่โซ่ตรวนแก่จำเลย ซึ่งเครื่องพันธนาการที่ใช้ควบคุมตัวจำเลยออกนอกเรือนจำส่วนใหญ่จะใช้เชือกผูกข้อมือ หรือกุญแจมือ เพื่อความปลอดภัยในระหว่างขนส่งจำเลยมาพิจารณาคดีที่ศาล ซึ่งเป็นไปตามกฎมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อนักโทษ (Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners) แต่เมื่อจำเลยมาปรากฏตัวต่อหน้าศาลระหว่างการพิจารณาคดีอยู่ในห้องพิจารณาแล้ว จะไม่อยู่ภายใต้การพันธนาการ ดังนั้นก่อนเริ่มพิจารณาคดี จำเลยจะต้องปราศจากเครื่องพันธนาการทุกชนิด เชือกผูกข้อมือหรือกุญแจมือที่ใส่จำเลยมาจากเรือนจำจะต้องถูกถอดออกโดยผู้มีส่วนาก่อนที่จะเข้าไปยังห้องพิจารณาคดี แต่ระหว่างที่อยู่ในห้องพิจารณาคดี ขณะที่ทำการต่อสู้คดีของตน โดยปราศจากเครื่องพันธนาการนั้น ทางศาลจึงต้องจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างเข้มงวด เพื่อความปลอดภัยในการพิจารณาคดี

ศาลสูงของญี่ปุ่นเคยพิจารณาไม่อนุญาตให้ใส่กุญแจมือ หรือผูกข้อมือไว้ด้านหลังตัวของผู้ต้องหา ให้ใส่กุญแจมือหรือผูกเชือกข้อมือ โดยเอามือทั้งสองไว้ด้านหน้า เพราะเป็นการทรมานทารุณ และละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา

ศาลในประเทศญี่ปุ่น มีจำนวนหลายแห่งที่ศาลจะอยู่ติดกับเรือนจำและทัณฑสถาน โดยจะมีการทำเป็นอุโมงค์ลอดจากศาลไปถึงเรือนจำ เมื่อศาลพิพากษาแล้ว จะเอาตัวจำเลยเข้าเรือนจำได้โดยสะดวกและลดปัญหาในการขนย้ายจำเลย และทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องพันธนาการเพื่อป้องกันจำเลยหลบหนีน้อยมาก

³⁴ The Prison Law, Enforcement Regulations Article 48 “The instruments of restraint shall be of the following four kinds: (1) straight Jacket; (2) Gag; (3) Handcuff; (4) Arresting rope. 2. The make of the restraining devices shall be stipulated by the Minister of Justice.”

กล่าวโดยสรุป การควบคุมตัวจำเลยและการรักษาความปลอดภัยของประเทศญี่ปุ่น กฎหมายได้กำหนดวิธีการยับยั้งและการระวังป้องกันจำเลยหลบหนี ซึ่งต้องเป็นไปตามวิธีการที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ในกรณีที่เกรงว่าจำเลยจะหลบหนี หรือใช้ความรุนแรง หรือฆ่าตัวตาย หรือในกรณีที่จำเลยต้องออกนอกเรือนจำเพื่อไปพิจารณาคดีที่ศาลอาจใช้เครื่องพันธนาการได้³⁵ โดยเครื่องพันธนาการที่จะใช้กับจำเลยมี 4 ชนิด ได้แก่ เสื้อรัดตัวหรือเสื้อเกราะ ผ้าปิดปากหรือที่ครอบปาก กุญแจมือ เชือกผูกข้อมือ โดยชนิดที่นิยมใช้มากที่สุดคือ เชือกผูกข้อมือ ซึ่งเมื่ออยู่ในห้องพิจารณาของศาลจำเลยจะปราศจากเครื่องพันธนาการทุกชนิด

3.2.3 การคุ้มครองสิทธิของจำเลยระหว่างพิจารณาคดี

ระบบกฎหมายญี่ปุ่นมีความเป็นมาเกี่ยวข้องกับระบบกฎหมายของประเทศทางภาคพื้นยุโรป ซึ่งก็คือ ระบบกฎหมายอาญาเยอรมัน อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ระบบกฎหมายสหรัฐอเมริกาที่เข้ามามีอิทธิพลต่อระบบกฎหมายญี่ปุ่นมากขึ้น อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างสหรัฐอเมริกาภายหลังที่ญี่ปุ่นแพ้สงคราม ซึ่งก็ส่งผลกระทบต่อรัฐธรรมนูญญี่ปุ่นรวมถึงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย ทำให้แนวทางในการดำเนินคดีอาญาของญี่ปุ่นมีส่วนผสมกันระหว่างกฎหมายของประเทศภาคพื้นยุโรปและกฎหมายสหรัฐอเมริกา³⁶ ทั้งนี้ก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การคุ้มครองสิทธิของบุคคลในฐานะจำเลยมีความชัดเจนโดยนัยของรัฐธรรมนูญของประเทศญี่ปุ่นดังกล่าว

กฎหมายที่เป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งประเทศญี่ปุ่น (Japan-Constitution) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่น (Code of Criminal Procedure)

รัฐธรรมนูญแห่งประเทศญี่ปุ่น (Japan-Constitution) ฉบับปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับสิทธิของบุคคลในคดีอาญามากขึ้น เป็นผลให้สิทธิของบุคคลในการดำเนินคดีอาญาไม่ว่าจะในขั้นตอนการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีของศาล รวมถึงสิทธิของจำเลยก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุด ได้รับการรับรองและคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญของญี่ปุ่นดังต่อไปนี้³⁷

มาตรา 11 “ประชาชนทุกคนจะไม่ถูกกีดกันจากการได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานทั้งปวง สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและสิทธิต่างๆ ตามที่รัฐธรรมนูญให้ไว้แก่ประชาชน”

มาตรา 13 “ประชาชนทุกคนย่อมได้รับการเคารพในฐานะปัจเจกบุคคล”

³⁵ Article 19. The Prison Law.

³⁶ Bureau of justice Statistics. (2003). **The World Fact book of Criminal Justice Systems.** p. 20.

³⁷ The United Nations Asia and Far East Institute. (UNAFEI). Op.cit. pp. 1-14. In the Prison Law Enforcement Regulations Article 49.

มาตรา 31 “บุคคลใดก็ตาม หากมิได้เป็น ไปโดยกระบวนการตามที่กฎหมายบัญญัติ ย่อมไม่ถูกทรมานซึ่งชีวิตและเสรีภาพ หรือต้องรับโทษทางอาญาอื่นๆ”

มาตรา 32 “บุคคลใดก็ตาม ย่อมไม่ถูกทรมานซึ่งสิทธิในการนำคดีขึ้นสู่ศาล”

หลักการตามมาตรา 13 เป็นหลักในเรื่องความเสมอภาคซึ่งเป็นหลักที่ทำให้ประชาชนทุกคนได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งหมายความรวมถึงจำเลยระหว่างพิจารณาคดีด้วย เช่นกันจะปฏิบัติต่อเขาเยี่ยงทาสมิได้ อันเป็นไปตามหลักการที่ว่า “บุคคลทุกคนย่อมได้รับข้อสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์” (presumption of innocence) หลักการดังกล่าวนี้ทั้งในรัฐธรรมนูญของญี่ปุ่นและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่นก็ได้วางหลักการไว้สอดคล้องกัน กล่าวคือ เมื่อจำเลยยังมิได้ถูกพิพากษาว่ากระทำความผิดจะปฏิบัติต่อเขาเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ซึ่งหมายรวมถึงจะกระทำทรมานและมีการลงโทษอย่างโหดร้ายไม่ได้ ในรัฐธรรมนูญของญี่ปุ่นได้ให้ความคุ้มครองที่เกี่ยวกับในเรื่องการกระทำทรมานไว้เช่นกัน กล่าวคือ ในมาตรา 36 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้มีการกระทำทรมานและการลงโทษที่โหดร้ายทางอาญาโดยข้าราชการโดยเด็ดขาด”³⁸

มาตรา 37 ซึ่งให้สิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญาที่ได้รับพิจารณาด้วยความรวดเร็ว เปิดเผย และเป็นธรรม มีสิทธิอย่างเต็มที่ในการเสนอพยานหลักฐาน และได้รับความช่วยเหลือจากทนายความด้วย

มาตรา 38 บัญญัติว่า “บุคคลจะไม่ถูกบังคับให้รับสารภาพ คำรับสารภาพโดยการบังคับทรมาน หรือข่มขู่ หรือคำรับสารภาพ ภายหลังจากการถูกจับหรือคุมขังโดยการหน่วงเหนี่ยวถ่วงเวลาให้ล่าช้า มิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน นอกจากนั้นบุคคลจะไม่ถูกพิพากษาลงโทษในกรณีที่มีข้อพิสูจน์เพียงคำรับสารภาพของเขาเท่านั้น”

มาตรา 39 บัญญัติว่า “บุคคลจะไม่ต้องรับผิดในทางอาญา ถ้าการกระทำนั้นชอบด้วยกฎหมายในขณะที่ได้กระทำการนั้น หรือเขาได้รับคำพิพากษาให้ปล่อยตัวแล้วและยังต้องตกอยู่ในความเสี่ยงภัยเป็นครั้งที่สอง” ซึ่งหลักการดังกล่าว รัฐธรรมนูญของญี่ปุ่นได้บัญญัติเป็นหลักการเช่นเดียวกับ ประเทศเยอรมัน คือ หลัก “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” (nullum crimen, nulla poena sine lege) ซึ่งเป็น “หลักประกันในกฎหมายอาญา” ที่สำคัญ

หลักการต่างๆ ในรัฐธรรมนูญที่กล่าวมานั้น เห็นว่า ผู้พิพากษาเป็นข้าราชการตุลาการที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนั้น การที่จะยอมให้มีการกระทำทรมานต่อจำเลย เช่น ใช้เครื่องพันธนาการกับจำเลยระหว่างพิจารณาคดีในห้องพิจารณา ก็อาจเป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญ และขัดต่อกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศญี่ปุ่นอีกด้วย

³⁸ Japan-Constitution, Article 36 [Torture] “The infliction of torture by any public officer and cruel punishments are absolutely forbidden.”

โดยปกติแล้ว ในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาของศาลในประเทศญี่ปุ่นนั้น จำเลยคดีอาญาจะดำเนินกระบวนการพิจารณาในห้องพิจารณาโดยปราศจากเครื่องพันธนาการ โดยจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยรักษาความปลอดภัยควบคุมดูแลจำเลยอยู่ตลอดเวลาที่อยู่ในห้องพิจารณา แต่อาจมีการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยได้ในกรณีที่จำเลยใช้ความรุนแรง หรือพยายามที่จะหลบหนี ศาลก็จะใช้ดุลพินิจในการสั่งให้ใช้เครื่องพันธนาการจำเลยไว้ระหว่างการพิจารณาคดี เพื่อความปลอดภัยของทุกคนที่อยู่ในห้องพิจารณานั้น ซึ่งเป็นมาตรการปฏิบัติต่อจำเลยที่เป็นไปตามที่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่น มาตรา 287 บัญญัติไว้โดยแจ้งชัด³⁹ และเป็นไปตามหลักการที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเขาเป็นผู้บริสุทธิ์ด้วย

หากพิจารณาหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence) ซึ่งประเด็นตรงนี้ทั้งในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่นและรัฐธรรมนูญของญี่ปุ่น ก็ได้วางหลักการไว้สอดคล้องกัน กล่าวคือ การพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดจะต้องมีพยานหลักฐานพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยแล้วเท่านั้น การชี้แจงนำพยานหลักฐานแต่เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะลงโทษจำเลยได้ อีกทั้งหลักการนี้สามารถใช้ได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เริ่มตั้งแต่การสอบสวนจนถึงชั้นพิจารณาคดี และจะต้องปฏิบัติกับผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา เช่นเดียวกับพลเมืองทั่วไป⁴⁰

จากการที่รัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองสิทธิของบุคคลในคดีอาญาเอาไว้ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่น ซึ่งอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งประเทศญี่ปุ่นจึงต้องมีการปรับปรุงเพื่อรองรับหลักการที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองสิทธิของจำเลยในคดีอาญาตามไปด้วย โดยระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาก็เปลี่ยนมาใช้ “Adversarial System” เกือบทั้งหมด แต่ก็ยังคงไว้ซึ่ง “Inquisitorial System” เช่นว่า ผู้พิพากษายังคงมีสิทธิที่จะถามคำให้การจำเลยได้⁴¹ ซึ่งอาจกล่าวในภาพรวมของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่นได้ดังนี้

ภายหลังจากที่พนักงานอัยการเห็นควรมีคำสั่งฟ้องแล้ว การดำเนินคดีในชั้นพิจารณาคดีของศาลในประเทศญี่ปุ่นนั้นจะได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาที่มีอำนาจ และแม้ว่าจำเลยจะให้การรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดตามฟ้องจริง กระบวนการในการค้นหาความจริงก็ไม่อาจที่จะ

³⁹ The Code of Criminal Procedure, Article 287 “(1) The accused shall not be subject to restraints during the trial; provided, however, that this shall not apply when the accused employs violence or attempts to escape

(2) Even when the accused is not subject to restraints, guards may be assigned to guard the accused.”

⁴⁰ ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 127.

⁴¹ ธรรมนูญ สี่ตะปะดล. เล่มเดิม. หน้า 54.

ละเลยถ้าคดีนั้นจำเลยอาจถูกตัดสินให้จำคุก โดยคดียังคงต้องได้รับการพิจารณาโดยศาล ซึ่งพนักงานอัยการต้องนำสืบพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้เพื่อมาสนับสนุนคำรับสารภาพของจำเลย มิฉะนั้นก็ไม่อาจที่จะลงโทษจำเลยได้ การดำเนินคดีอาญาของประเทศญี่ปุ่นจึงอยู่ภายใต้หลักการที่ว่า จำเลยจะต้องได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence) จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง มาตรฐานในการพิสูจน์ความผิดในคดีอาญานั้น แ่พยานหลักฐานที่มีน้ำหนักมากยังไม่เพียงพอที่จะฟังลงโทษได้ พนักงานอัยการยังมีภาระที่จะต้องนำสืบให้ปราศจากเหตุอันควรสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องจริงหรือไม่ (beyond a reasonable doubt) ซึ่งในระหว่างนั้นจำเลยจะต้องได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ การปฏิบัติต่อเขาจะต้องกระทำเสมือนเขาเป็นบุคคลธรรมดาที่มีได้ถูกดำเนินคดี พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับองค์ประกอบของความผิดของจำเลยและข้อเท็จจริงที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาโทษ โดยที่ประเทศญี่ปุ่นให้การยอมรับหลักการ “ยกประโยชน์แห่งความสงสัย” (in dubio pro reo) ถ้าคดีมีข้อสงสัยข้อสันนิษฐานว่าจำเลยบริสุทธิ์ ก็จะสนับสนุนให้ศาลไม่ฟังข้อเท็จจริงไปในทางเป็นโทษจำเลยได้ ศาลจะต้องยกฟ้อง และปล่อยจำเลยไป⁴² ซึ่งหลักการในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่นดังกล่าว ก็เป็นไปในลักษณะเดียวกับหลักการในรัฐธรรมนูญแห่งประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น

3.3 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Federal Republic of Germany)

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีใช้กฎหมายในระบบ Civil Law ในการปกครองประเทศ อำนาจตามกฎหมายที่ทำให้สามารถที่จะลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดได้นั้น เริ่มมาจากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1⁴³ ซึ่งบทบัญญัตินี้เป็นหลักที่สำคัญ คือ “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” (nullum crimen, nulla poena sine lege) หลักนี้ในทางวิชาการเรียกว่า “หลักไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” อันเป็น “หลักประกันในกฎหมายอาญา” และเป็น “หลักรัฐธรรมนูญ” ประกอบกับโทษจำคุกเป็นโทษชนิดหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น อำนาจการที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดได้อันเป็นผลให้บุคคลคนหนึ่งจะต้องถูกบังคับโทษจำคุกในเรือนจำ จะต้องมาจากหลักการพื้นฐานของหลักรัฐธรรมนูญ และหลักประกันในกฎหมายอาญา เมื่อมีบทบัญญัติของกฎหมายอาญากำหนดฐานความผิดและโทษไว้อย่างชัดเจน ศาลก็มีอำนาจพิพากษาได้⁴⁴

⁴² The United Nations Asia and Far East Institute. (UNAFEI). Op.cit. pp. 193-198.

⁴³ Section 1 No punishment Without a Law. “An act may only be punished if its punishability was determined by law before the act was committed.”

⁴⁴ ธานี วรภัทร์ ก (2553). กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก. หน้า 46.

3.3.1 การใช้เครื่องพันธนาการและมาตรการในการควบคุมตัวจำเลย

ในส่วนกฎหมายของเยอรมันที่เกี่ยวกับการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยนั้น ได้บัญญัติอยู่ในส่วนของความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อย มาตรา 81 ถึง มาตรา 93 ในกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ (Execution of sentences law / Strafvollzugsrecht) ค.ศ. 1976 แก้ไขปี ค.ศ. 2001⁴⁵

การใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลย ถือเป็นมาตรการมั่นคงพิเศษ ซึ่งมาตรา 88 บัญญัติว่า “พิจารณาตามความประพฤติ หรือสภาพจิตใจที่เกรงว่าจะหลบหนีหรือพยายามหลบหนี หรือเป็นอันตรายต่อการใช้กำลังประทุษร้ายผู้อื่นหรือทรัพย์สิน หรือเป็นอันตรายต่อการฆ่าตัวตายหรือทำร้ายตนเอง มาตรการพิเศษที่ทำได้คือ.....การใช้เครื่องพันธนาการ” ซึ่งในตอนท้ายของมาตรานี้ยังกำหนดในลักษณะให้ใช้เครื่องพันธนาการได้ในกรณีที่มีการขยับย้ายจำเลย กล่าวคือ “การที่จะใช้เครื่องพันธนาการนั้น กรณีมีการนำตัวออกไปหรือในการขนส่ง การใส่เครื่องพันธนาการย่อมกระทำได้ ถ้าเนื่องจากเหตุผลพิเศษอื่นที่เป็นการเกรงว่าจำเลยจะหลบหนี สำหรับมาตรการพิเศษอื่นให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นต่อกระทำ⁴⁶

ในส่วนของการพันธนาการ (Restraint) บัญญัติลักษณะการใช้ไว้ในมาตรา 90 ว่า “ตามปกติ การพันธนาการให้กระทำที่มีมือหรือเท้าเพื่อประโยชน์แก่ผู้ต้องขัง ผู้บัญชาการเรือนจำอาจใช้การพันธนาการโดยวิธีอื่นได้ถ้าเป็นความจำเป็น แต่จะต้องผ่อนปรนตามระยะเวลา”

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะใช้เครื่องพันธนาการกับจำเลยก็ต่อเมื่อ

1. ความประพฤติหรือสภาพจิตใจของจำเลยที่เกรงว่าจะหลบหนี
2. สภาพของจำเลยเป็นอันตรายต่อการใช้กำลังประทุษร้ายผู้อื่นหรือทรัพย์สิน
3. สภาพของจำเลยเป็นอันตรายต่อการฆ่าตัวตาย หรือทำร้ายตนเอง
4. กรณีมีการนำตัวออกไปนอกเรือนจำหรือในการขยับย้ายจำเลยไปพิจารณาคดีที่ศาล

⁴⁵ ธาณี วรภัทร์ ข (2549, มิถุนายน). “การบังคับโทษจำคุกในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.” **บทบัญญัติ**, 62, 1. หน้า 175-176.

⁴⁶ Execution of sentences law Section 88 Special Precautions

(1) Special precautions may be ordered in respect of a prisoner where, in view of his behavior or on account of his mental state, there is increased danger of his escaping or danger of violent attacks against persons or property or the danger of suicide or self-injury.

(4) On the occasion of short leave under escort, production before a court or transport, the use of shackles shall also be permissible where there is increased danger of escape for any reasons other than those referred to in subsection (1).

และการจะใช้เครื่องพันธนาการกับจำเลยได้ จะต้องอยู่ในข้อจำกัดตามกฎหมาย ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1. ตามปกติ การพันธนาการให้กระทำที่มือหรือเท้า โดยที่ชนิดของเครื่องพันธนาการกฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ แต่อนุমানได้ว่า อาจใช้กุญแจมือและกุญแจเท้า ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อนักโทษ (Standard Minimum Rules For the Treatment of Prisoners)

2. แม้กฎหมายไม่ได้กำหนดชนิดของเครื่องพันธนาการไว้ แต่กฎหมายได้บัญญัติในลักษณะคุ้มครองจำเลยแล้ว และยังกำหนดว่าต้องใช้เท่าที่เป็นประโยชน์ต่อจำเลย

3. ต้องไม่เป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อจำเลย

3.3.2 มาตรการในการควบคุมตัวจำเลยระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณา

เนื่องจากชนิดของเครื่องพันธนาการที่เป็นไปตามกฎหมายมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อนักโทษแล้ว จึงทำให้ในการควบคุมตัวจำเลยออกนอกเรือนจำในขณะที่ขนย้ายจำเลยไปยังที่ทำการศาลอาจมีการใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยได้ แต่เมื่ออยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดีของศาลจะไม่มีการใช้โซ่ตรวนต่อจำเลย เหมือนกับในสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเครื่องพันธนาการที่ใช้ควบคุมตัวจำเลยออกนอกเรือนจำจะใช้เพียงกุญแจมือเสียส่วนใหญ่ สำหรับมาตรการควบคุมตัวจำเลยซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาของศาลนั้น โดยปกติแล้วก่อนเริ่มการพิจารณาคดีต่อจำเลยในห้องพิจารณานั้น จำเลยจะปราศจากเครื่องพันธนาการทั้งสิ้น ซึ่งจะไม่ถูกใส่เครื่องพันธนาการในระหว่างพิจารณาคดี เครื่องพันธนาการที่ถูกใส่มาจากเรือนจำจะถูกถอดออกก่อนเข้าสู่ห้องพิจารณาคดีโดยผู้ที่มีอำนาจถอด และจะมีเจ้าหน้าที่คอยคุ้มกันจำเลยอย่างใกล้ชิด แต่ในบางกรณีที่จะต้องใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลยระหว่างพิจารณาคดีนั้น ผู้พิพากษาจะเป็นผู้พิจารณาในเรื่องการสั่งให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่จำเลยเป็นรายคดีไป ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้พิพากษา ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงความปลอดภัยในห้องพิจารณาคดีนั้นประกอบกับเหตุที่จะต้องใช้เครื่องพันธนาการต่อจำเลย ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

ที่ทำการของศาลในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จะมีระบบการควบคุมความปลอดภัยของผู้พิพากษา โดยการทำห้องพิจารณาเป็นกระจกกันกระสุน และบางแห่งมีการทำอุโมงค์ลอดไปยังเรือนจำ ทำให้ลดปัญหาในด้านการควบคุมตัวจำเลยโดยการใช้เครื่องพันธนาการ ซึ่งเครื่องพันธนาการอย่างมากที่สุดที่จะใช้ต่อจำเลย คือ กุญแจมือ และจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยรักษาความปลอดภัยควบคุมจำเลยอย่างใกล้ชิด⁴⁷

⁴⁷ ธาณี วรรณทร์ ข แหล่งเดิม.

3.3.3 การคุ้มครองสิทธิของจำเลยระหว่างพิจารณาคดี

กฎหมายที่เป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญาในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้แก่ รัฐธรรมนูญ (Basic law / Grundgesetz) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของเยอรมัน (Code of Criminal Procedure / StPO / Strafprozeordnung)

เนื่องด้วยหลักทั่วไปของความผิดอาญาตามกฎหมายอาญาของเยอรมันที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อตอนต้นว่า “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” (nullum crimen, nulla poena sine lege) นั้น หมายถึงว่า เมื่อบุคคลยังมิได้กระทำความผิด หรือค้นพบว่าการกระทำใดๆ ที่เกิดขึ้นมิได้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ รัฐก็ไม่สามารถลงโทษบุคคลนั้นได้ ในส่วนของหลักเรื่อง ไม่เป็นความผิด ไม่ต้องรับโทษดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นหลักประกันสิทธิของบุคคลที่อาจเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่สำคัญยิ่ง ในอันที่จะปกป้องบุคคลที่ยังมิได้มีการพิจารณาหรือตัดสินจากศาลหรือก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุด ตลอดจนผู้ที่ถูกกล่าวหาให้ได้รับการปฏิบัติจากรัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐเสมือนบุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้กระทำความผิด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ ต้องได้รับการปฏิบัติโดยสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence) ก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนผู้กระทำความผิดมิได้ ตามหลักการของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ซึ่งสอดคล้องกับหลักกฎหมายอาญาของเยอรมันดังกล่าว ในเรื่องของการปฏิบัติต่อจำเลยระหว่างพิจารณาคดีในเยอรมันนั้น ก็อาศัยพื้นฐานเดียวกันกับกฎหมายที่ประกันสิทธิของผู้ต้องหาของประเทศอื่นๆ และสอดคล้องกับสหประชาชาติ กล่าวคือ トラบใดที่จำเลยยังมิได้รับการตัดสินว่าเป็นผู้กระทำความผิด ให้ถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จะปฏิบัติต่อเขาเยี่ยงผู้กระทำความผิดมิได้

ซึ่งในรัฐธรรมนูญของเยอรมัน (Grundgesetze / German Basic Law / GG) ก็ได้บัญญัติเป็นกฎหมายเพื่อเป็นหลักพื้นฐานในเรื่องสิทธิของบุคคลดังต่อไปนี้

สิทธิขั้นพื้นฐานในมาตรา 1⁴⁸ (Article 1) เรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human dignity) ซึ่งอยู่ใน (1) วางหลักไว้ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่อาจถูกล่วงละเมิดได้ อำนาจทั้งหลายย่อมผูกพันที่จะต้องให้ความเคารพและให้ความคุ้มครองต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”

⁴⁸ German Basic Law, Article 1 GG [Human dignity] “(1) Human dignity shall be inviolable. To respect and protect it shall be the duty of all state authority. (2) The German people therefore acknowledge inviolable and inalienable human rights as the basis of every community, of peace and of justice in the world. (3) The following basic rights shall bind the legislature, the executive, and the judiciary as directly applicable law.”

และบัญญัติให้สิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญผูกพันองค์กรใช้อำนาจรัฐทั้งหลาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1 (3) โดยวางหลักไว้ว่า “สิทธิขั้นพื้นฐานที่จะกล่าวต่อไปนี้ ย่อมผูกพัน อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ โดยถือว่าเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ โดยตรง”⁴⁹

ในมาตรา 2 (Article 2) ซึ่งกล่าวถึง สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ซึ่งเป็นสิทธิเสรีภาพ ทั่วไป ในการกระทำ โดยถือเป็น “สิทธิขั้นพื้นฐานหลัก” (Muttergrundrecht) ซึ่งได้วางหลักไว้ว่า

(1) “ทุกคนสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้อย่างเต็มที่ ตราบใดที่ไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือศีลธรรมอันดี”

(2) “ทุกคนมีสิทธิในชีวิตและสิทธิทางร่างกายของคนที่จะไม่ละเมิดมิได้ เสรีภาพของบุคคลจะถูกละเมิดมิได้ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำได้อันแต่โดยอาศัยอำนาจแห่งกฎหมายที่บัญญัติเป็นการเฉพาะ”⁵⁰

มาตรา 19 (1) “ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้การจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานจะกระทำได้ ก็แต่โดยบทบัญญัติของกฎหมาย อาศัยอำนาจเฉพาะกฎหมายนั้น จะต้องใช้ได้กับทุกคนเป็นการทั่วไป และจะใช้กับกรณีใดกรณีหนึ่งเป็นการเฉพาะ ไม่ได้ เพื่อประโยชน์ดังกล่าวกฎหมายจะต้องบัญญัติถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่ถูกจำกัด รวมทั้งมาตราของสิทธิขั้นพื้นฐานนั้นด้วย”

(4) “หากหน่วยราชการละเมิดสิทธิของบุคคล บุคคลย่อมจะมีสิทธิฟ้องร้องต่อศาลยุติธรรมได้ หากศาลอื่นไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาให้เป็นอำนาจของศาลธรรมดา ที่มีอยู่ตามกฎหมายที่จะพิจารณาพิพากษา”

บทบัญญัติที่กล่าวมาทั้งหมด มีความหมายโดยนัยว่า บุคคลจะต้องได้รับการปกป้องสิทธิส่วนบุคคลมิให้ได้รับความกระทบกระเทือนจากการกระทำของผู้อื่น และอาจรวมทั้งปกป้องจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมต่อบุคคลในกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นผู้ถูกกล่าวหา จำเลย ผู้ต้องขังก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุด จากเจ้าพนักงานของรัฐหรือองค์กรของรัฐ ไม่ว่าจะ เป็นศาล อัยการ ตำรวจ และหน่วยงานราชทัณฑ์

สิทธิในความเสมอภาค ในรัฐธรรมนูญของเยอรมัน ในมาตรา 3 วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติถึง “ความเสมอภาคทั่วไป” (Der Allgemeine Gleichheitsgrundsatz) อันถือเป็นหลักความเสมอภาคที่

⁴⁹ บรรเจิด สิงคะเนติ ก เล่มเดิม. หน้า 126.

⁵⁰ German Basic Law, Article 2 GG [Personal Freedoms] “(1) Every person shall have the right to free development of his personality insofar as he does not violate the rights of others or offend against the constitutional order or the moral law. (2) Every person shall have the right to life and physical integrity. Freedom of the person shall be inviolable. These rights may be interfered with only pursuant to a law.”.

ใช้บังคับเป็นการทั่วไป⁵¹ ซึ่งวางหลักไว้ว่า ทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยจะเลือกปฏิบัติต่อบุคคลใด หรือทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเสียเปรียบในทางกฎหมายไม่ได้ นั่นจึงหมายถึงว่า รัฐจะต้องบังคับใช้กฎหมายแก่พลเมืองเยอรมันอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีใครได้รับการเลือกปฏิบัติ ไม่มีใครได้เปรียบหรือเสียเปรียบในทางกฎหมาย สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงรัฐเยอรมันที่มีหน้าที่ต้องจัดสรรให้คนเยอรมันทุกคนได้รับสิทธิที่กฎหมายรองรับอย่างเท่าเทียมกัน ถึงแม้จะเป็นจำเลยในคดีอาญา ก็ถือว่าเป็นบุคคลที่ต้องได้รับสิทธิดังกล่าวเช่นเดียวกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สิทธิตามรัฐธรรมนูญข้อนี้จะนำไปสู่การกำหนดให้จำเลยในคดีอาญา ได้รับสิทธิในทุกเรื่องดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นไม่แตกต่างจากบุคคลที่มีได้ถูกดำเนินคดีอาญาแต่อย่างใด

สำหรับในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (StPO / Strafprozeordnung) ของเยอรมันนั้น จำเลย ก็คือ บุคคลที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีอาญา ซึ่งในบางกรณีอาจต้อง ควบคุมจำเลยไว้ก่อนด้วยเหตุผลบางประการ (Pre-Trial Incarceration Conditions) ในบางกรณี อาจไม่ต้องควบคุมตัวไว้ แต่ให้อยู่ในกระบวนการอื่น เช่น คุมประพฤติ หรือมาตรการอื่นแทนการลงโทษ

ในส่วนของการควบคุมตัวจำเลยระหว่างรอการพิจารณานั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของเยอรมัน มีบทบัญญัติที่สำคัญในการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในระหว่างพิจารณาคดีไว้ในตอนท้ายของ มาตรา 119 (5) ที่กำหนดไว้ชัดเจนแล้วว่าเขาจะต้องไม่ถูกใส่เครื่องพันธนาการในระหว่างพิจารณาคดี โดยผู้พิพากษาจะเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการออกคำสั่งเพื่อกำหนดมาตรการที่จำเป็นชั่วคราวที่เหมาะสมที่จะใช้กับผู้ต้องหาเหล่านั้นๆ เป็นคดีไป⁵²

⁵¹ บรรเจิด สิงคะเนติ ก เล่มเดิม. หน้า 56.

⁵² Criminal Procedure Code Section 119. [Serving Remand Detention]

(5) “The arrested person may be shackled if:

1. there is a risk that he will use force against persons or property, or if he offers resistance;
2. he attempts to flee or if, considering the circumstances of the individual case, especially the situation of the accused and the factors hindering flight, there is a risk that he will free himself from custody;
3. there is a risk of suicide or of self-inflicted injury;

and if the risk cannot be averted by some other less incisive measures. He should not be shackled during the main hearing.

(6) Measures required pursuant to the foregoing provisions shall be ordered by the judge. In urgent cases, the public prosecutor, the director of the prison, or another official under whose supervision the arrested person is detained may impose interim measures. These shall require the approval of the judge.”